

MOTTATT

25 APR 2008

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Saksbehandler: Brun-Gulbrandsen
Vår referanse: 08/1588
Deres referanse: 200800221- /SEB
Arkivkode: 008
Dato: 24. april 2008

HØRING OM OPPFØLGING AV STORTINGETS VEDTAK OM NY ALDERSPENSJON I FOLKETRYGDEN MED UTKAST TIL LOVENDRINGER

Kredittilsynet viser til Arbeids- og inkluderingsdepartementets brev av 28. januar 2008 vedlagt høringsnotat om ny alderspensjon i folketrygden og utkast til endringer i folketrygdloven.

Departementet legger i høringsnotatet frem forslag til oppfølging av Stortingets vedtak av 26. mai 2005 og 23. april 2007 og fremmer forslag til den nærmere utforming av ny alderspensjon, hvordan de nye reglene skal innføres og konkretisering av levealdersjusteringen. Departementet legger også frem utkast til lovbestemmelser om ny alderspensjon i folketrygden og nødvendige tilpasninger i lovbestemmelsene for dagens alderspensjon. Det foreslås at ny alderspensjon i folketrygden reguleres i folketrygdloven kapittel 20. Videre foreslås justeringer av dagens alderspensjon i enkelte andre kapitler i loven, særlig kapittel 19.

Departementet ber om merknader til utkastet til lovtekst der hvor departementet følger opp vedtak som allerede er fattet. På øvrige områder der departementet utdyper og konkretiserer Stortingets vedtak bes det om merknader til forslag til løsninger. Det tas sikte på å fremme en lovproposisjon om ny alderspensjon i folketrygden i 2008.

Pensjonsreformen omfatter hele pensjonssystemet. Etter at lovreglene for ny alderspensjon i folketrygden er på plass, skal øvrige deler av pensjonssystemet tilpasses. Det gjelder blant annet folketrygdens ytelser til uføre og etterlatte, tjenestepensjonsordningene i privat og offentlig sektor og avtalefestet pensjon.

Kredittilsynets bemerker at det foreliggende lovutkast fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet er basert på en bred politisk enighet, og der høringsnotatet viderefører hovedprinsippene i pensjonskommisjonens utredning fra 2004 (NOU 2004: 1 Modernisert Folketrygd –

KREDITILSYNET side 1 av 4

Bærekraftig pensjon for framtida), likevel med en rekke mindre forandringer. Kredittilsynet sluttet seg i all hovedsak til de hovedlinjer som ble skissert i pensjonskommisjonens utredning, men ikke uten forslag til modifikasjoner (se vårt høringsbrev av 28. juni 2004 med tilhørende høringsnotat).

Kommentarer til høringsnotatet og lovutkastet

Etter Kredittilsynets oppfatning vil lovutkastet ivareta de overordnede prinsipper som det er bred politisk enighet om, som eksempelvis:

- Det skal være adgang til å arbeide ved siden av at pensjon utbetales, uten at pensjonen avkortes.
- Valgfritt uttak av pensjon fra folketrygden, med pensjoneringstidspunkt som tar hensyn til den enkeltes forutsetninger og behov (uten at dette øker kostnadsnivået i folketrygden).
- Levealdersjustering med delingstall og arvegevinst begrenser pensjonskostnadsveksten når levetiden øker.
- Prinsippene for regulering av løpende pensjoner.

Kredittilsynet har ingen spesifikke kommentarer til de punkter der departementet utdyper og konkretiserer Stortingets vedtak og de tilknyttede forslag til løsninger. Vi har heller ingen konkrete bemerkninger til utkast til lovtekst der departementet følger opp vedtak som allerede er fattet. Kredittilsynet vil kunne gi mer spesifikke tilbakemeldinger når det foreligger forslag som får konsekvenser for tjenstepensjonsordningene i privat og offentlig sektor. På bakgrunn av vårens avtaler om AFP i privat sektor, vil det knytte seg spesiell interesse til hvordan "arbeidslinjen" skal kunne gjennomføres i offentlig sektor, der dagens pensjonsordninger gjør det svært lite lønnsomt å kombinere pensjon og arbeid, jf. nedenfor. Vi har ikke tatt stilling til mange av de generelle pensjonspolitiske spørsmål, og saken er derfor ikke forelagt styret i Kredittilsynet.

Kredittilsynet vil likevel bemerke at når det gjelder beregning av delingstall, skal disse fastsettes på grunnlag av observert dødelighet for eldre årskull, over en periode på ti år. Perioden på ti år er valgt for å unngå uønskede svingninger i delingstallene for hvert årskull. En har på den måten søkt å minimere eventuelle variasjoner mellom årskullene. Etter Kredittilsynets oppfatning vil en slik modell kunne innebære at de nyeste observasjoner ikke får tilstrekkelig vekt. Det vises i denne sammenheng til de opplysninger om endringer i levealder som Kredittilsynet innhentet for vurdering av avsetningsbehovet i livsforsikringselskaper og pensjonskasser, jf. nedenfor. Dette kan man imidlertid komme tilbake til ved fastsettelse av forskrift.

Kredittilsynet finner det formålstjenelig å minne om noen av de merknadene vi tidligere har tatt opp hva angår tilpasning mellom tjenstepensjonsordningene i privat og offentlig sektor og den nye folketrygden. Dette redegjøres det for i kortform nedenfor.

Konsekvenser for private tjenstepensjonsordninger

Den nye modellen for folketrygd, med blant annet fleksibel pensjonering og delingstall, vil virke inn på utformingen av private tjenstepensjoner. Sluttlønnsprinsippet gir i utgangspunktet en enkel pensjonsfastsetting i tjenstepensjonsordningene. Et opplegg med livsløpsbasert opptjening i folketrygden og fleksibel pensjonering i tjenstepensjonsordningene, vil gjøre at pensjonsreglene blir kompliserte i tilfeller der arbeidstakeren kombinerer pensjon og lønn. Det er utvilsomt at forslaget får store konsekvenser for tjenstepensjonsordningene (private og kommunale). Det vises i denne forbindelse blant annet til at vi i høringen om ny uførepensjon i folketrygden (brev av 17. oktober 2007 til Finansdepartementet) pekte på følgende forhold, som også er relevante for ny alderpensjon i folketrygden:

- Finansdepartementet har ved flere anledninger, bl.a. i Ot.prp. nr. 32 (2006-2007) Om lov om endringer i foretakspensjonsloven og innskuddspensjonsloven, vist til at det vil bli foretatt en samlet vurdering av behovet for endringer i foretakspensjonsloven etter at de aktuelle lovendringer i folketrygden er vedtatt. Det er viktig å ha klarlagt behovet for endringer i tjenstepensjonsordningenes regler i god tid før endringene i folketrygden trer i kraft. Det vil ellers kunne bli uforholdsmessige store mistilpasninger mellom ytelsene fra folketrygden og tjenstepensjonsordningene.
- Forslagene til nye ytelser i folketrygden vil kreve endringer av foretakspensjonsloven, samtidig som det på flere områder ikke er mulig å foreta endringer i forhold til allerede opptjente rettigheter.
- For innskuddspensjonsordninger vil det være behov for endringer, bl.a. vil de endringer som vil komme i folketrygdens alderspensjon få konsekvenser for forholdsmessighetsprinsippet.

Innføring av delingstall

Innføring av delingstall skal motvirke økte pensjonsutgifter knyttet til at levetiden blant medlemmene av folketrygden øker. Dette antas også å bli foreslått for tjenstepensjonsordningene. Kredittilsynet vil peke på at innføring av delingstall i private tjenstepensjonsordninger vil medføre et brudd med vesentlige prinsipper i gjeldende pensjons- og forsikringslovgivning, og herunder kunne medføre uklare ansvarsforhold mellom pensjonsinnretning, forsikringstaker og forsikrede. Bakgrunnen er blant annet at foretakspensjonsloven har bestemmelser som pålegger pensjonsinnretningene en garanti for opptjent pensjon. Videre forutsetter gjeldende forsikringslov at økt levealder skal reflekteres i det forsikringstekniske beregningsgrunnlag som den enkelte pensjonsinnretning benytter. Det kan opplyses at alle livsforsikringsselskaper i 2007 ble pålagt å vurdere om de gjeldende dødelighetsgrunnlag var tilstrekkelig ut fra ajourført statistikk. Livselskapene har nå innført nytt dødelighetsgrunnlag med virkning fra 1. januar 2008. Pensjonskassene er gitt frist til 1. januar 2009 for innføring av nytt dødelighetsgrunnlag.

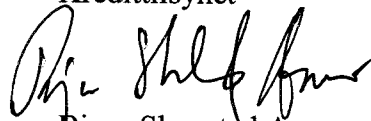
Konsekvenser for offentlige tjenstepensjonsordninger

Når det gjelder offentlig tjenstepensjon, foreslo Pensjonskommisjonen at ytelsene i offentlig sektor omgjøres til nettoppensjoner. Hovedbegrunnelsen er at med dagens "bruttoytelser" vil offentlig ansatte nærmest *automatisk* bli skjermet for endringer i folketrygden, hvilket kan synes urimelig ut fra lovgivers styringshensyn og hensynet til andre grupper. Kredittilsynet har tidligere gitt sin tilslutning til disse synspunktene, men er innforstått med at dette spørsmålet må klareres både lovmessig og i forhandlinger mellom arbeidsgivere og arbeidstakere. Det bør således foretas utredninger i forhold til nødvendige tilpasninger av offentlige tjenstepensjonsordninger som for private tjenstepensjonsordninger.

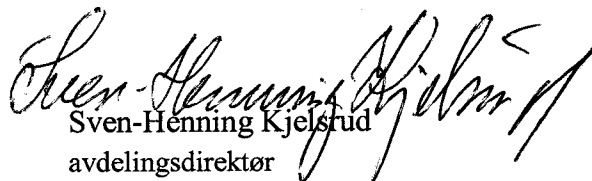
Andre forhold

Kredittilsynet vil avslutningsvis peke på at det kan ligge utfordringer knyttet til seleksjonsrisiko dersom det for offentlige og private tjenstepensjonsordninger gis adgang til å endre pensjonsalder fra livsvarig til opphørende, eller for det tilfelle at pensjonsalderen flyttes frem. Dette er noe man kan komme nærmere tilbake til når det kommer konkrete forslag som får konsekvenser for tjenstepensjonsordningene i privat og offentlig sektor

Med hilsen
Kredittilsynet

Bjørn Skogstad Aamo
kredittilsynsdirektør

Sven-Hénning Kjelsrud
avdelingsdirektør

Kopi: Finansdepartementet